

Rozhýbaný kraj

December / 2023

 KOŠICKÝ
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

**Nestrácajte radosť
z maličkosťí počas
celého roka**

**Košická župa
bodovala v rebríčku
transparentnosti**

**KOŠICKÝ
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ**

Obsah

Múdrejší výstúpi!

Napriek tomu, mi dovoľte, milí občania Košického kraja, aby som vám všetkým zaželel pekné, krásne, príjemné a najmä zdravé Vianoce.

Rastislav
Trnka

predseda KSK
predseda@vucke.sk

Nie je hanbou sa pochváliť, ak konáme transparentne a pritom získame najvyššie možné hodnotenie. Úrad Košického samosprávneho kraja zdobia podľa veľmi zodpovedného obstarávateľa s najvyšším možným hodnotením A+. Toto vysvedčenie nám vystavil portál Transparex. Ďakujeme a prijímam to s pokorou. Treba lepší dôkaz o profesionalite, vysokej hospodárnosti a čestnosti vo verejnej súťaži? Podľa faktov zostavovateľa rebríčka v analýze dát spomedzi až takmer 4500 subjektov sa nám darí robiť zákazky rýchlejšie a získavajú ich spoľahliví dodávatelia. Vlni sme v inej hierarchii Transparency International Slovensko uspeli medzi župami ako skokan minulého volebného obdobia. O podobných skvelých správach sa však nedočítate všade. Prečo? Lebo čelíme masívnej demagógii. Hrstka neprajníkov našla už dopredu viníka a všetko vidí vopred v jasných farbách. Vlastne len v jednej, čiernej, lebo neprajníci sa nájdu vždy. Napriek tomu, mi dovoľte, milí občania Košického kraja, aby som vám všetkým zaželel pekné, krásne, príjemné a najmä zdravé Vianoce. A do nového roka vám prajem to, čo si prajete aj vy sami.

Juraj Dudovič: Muž, ktorý „prepisuje“ históriu

Takmer celý život sa venuje kaligrafii. Športovec, ktorý aj dnes vypisuje kroniky i diplomy a za svoju kariéru spotreboval minimálne 20 litrov tušu. Okrem iných aj na meno pápeža Františka či tisíce legiend Medzinárodného maratónu mieru. V začiatkoch si za každý vypísaný diplom mohol kúpiť jedno pivo. Predstavujeme vám Košičana Juraja Dudoviča.

str. 4 - 5

Darčeky pre všetkých východniarov

V roku 2023 župa rozhýbala projekty vo všetkých kútoch Košického kraja. Medzi priority patrili rekonštrukcie ciest a mostov. Pokračuje aj obnova historického areálu Turzovských kúpeľov. O slovo sa prihlásila aj modernizácia verejnej dopravy či investície do školstva.

str. 6-7

Tipy na zážitky počas sviatkov

Doprajte si popri sviatočnom leňošení aj zážitky na potulkách po kraji. Vezmite blízkych a zájdite sa pokochať výhľadom z rozhľadne nad obcou Kluknava. Dobrodružstvo sľubuje aj turistika na Spiši k Slavošovskému tunelu. Ak sa túžite zahriať, využite wellness na Zemplíne. Alebo máte chuť na kultúru? Východoslovenské múzeum láka na unikátnu výstavu o Mekym Žbirkovi.

str. 14-15

Rozhovo

s Jurajom Dudovičom

Maximum som dosiahol, keď som vypísal 6 700 maratónskych diplomov, trvalo to mesiac.

Výnimočný východniar Juraj Dudovič si už vyše 50 rokov vyhrňa rukávy, otvára tuš, redisové pero a vypisuje kroniky a listiny. Svojím dokonalým kaligrafičským písmom za 29 rokov vypísal tisíce maratónskych diplomov. Prečítajte si o všestrannom športovcovi, ktorého písmo zdobí aj pamätnú stranu z návštevy pápeža Františka.

Váš príbeh sa začal na pošte, kde vás oslovili pekne vypísané priechinky, čo nasledovalo?

Na základnej škole ma chválili za krasopis a na technickom kreslení si ma jeden učiteľ všimol, že mi to ide. Bavila ma práca s tušom, je to zaujímavé, vždy s ním musíte niečo robiť, inak zaschne. Lievikové pero časom nahradilo redisové, a to mi učarovalo. Zbožňujem plniace perá, je to fantázia. Vždy som si všimol menovky a vo vtedajšom Obvodnom úrade v Košiciach boli všetky vypísané nádherným písmom pána Ladislava Municha. Bol to on, kto vypísal aj priechinky na pošte. Keď som ako žiak športoval, získal som ním vypísaný diplom. Zoznámili sme sa, daroval mi vzor písmen a začal som vyhľadávať možnosti na písanie. Nebol som jeho konkurenciou, skôr nasledovníkom. Pod rúskom tajomstva však zostal až dodnes názov fonu, ktorý používal.

Vyštudovali ste telovýchovu, no údajne, za svoje umenie vďačíte bývalému režimu, ako je to možné?

Pre zdokonaľovanie písma bol vynikajúci nudný predmet Marxizmus a leninizmus. V plnej aule som sedel hneď pred katedrou a celé tri hodiny som písal, mal som povest' „šprta“. Keď však došlo k lámaniu chleba a všetci odo mňa pýtali poznámky, v zošitoch našli samé „PPP“ „HHH“ (smiech). Vždy to bolo o samoštúdiu medzi tréningami či vo vlaku a až doposiaľ je písanie mojou pasiou, koníčkom popri práci či športe. Mám svoj vlastný štýl, obľúbený tuš aj typ papiera. Naši chlapi už vyrástli a tak mám z detskej izby svoju pracovňu, žiaľ, zatiaľ nemám nasledovníka.

Vypisujete krajskú, mestskú kroniku, rôzne poďakovania, no ruku máte najviac rozhýbanú počas jesene. Rovných 29 rokov ste boli autorom tisícov maratónskych diplomov.

Poviem vám, bola to riadna šichta. Maximum som dosiahol, keď som vy-

písal 6 700 diplomov pre maratóncov, trvalo to mesiac, ale nerobil som nič iné, takže doslova, písal som maratón. Fungovalo to tak, že mi doniesli štós diplomov pre všetky miesta. Koľkokrát bola chyba vo výsledkovej listine a moja práca sa začala odznova. Meno som písal hrubším, umiestenie a čas iným redisovým perom. Dnes už vypisujem iba 600 ďakovných listov, áno, dokonca aj sám sebe.

Máte predstavu koľko litrov tušu ste za svoju kariéru spotrebovali? Keď sme už pri číslach, ako výhodné bolo písanie vo vašich začiatkoch?

Písaniu sa venujem vyše 50 rokov a odhadom som za ten čas minul tak 20 litrov tušu. Čo sa týka biznis plánu, vypísanie jedného mena na maratónsky diplom sa v tej dobe rovnalo cene jedného piva. Za diplom som v roku 1981 dostal 2 koruny, pivo stálo 1 korunu a 70 halierov.

Spomínali ste, že sa vyžívate v písaní mien, čísla sú trochu jednotvárne. Za tie roky máte doslova v hrsti tisícov slávnych športovcov, umelcov aj politikov. Na aké meno, ktoré napísal vaša pravačka, ste najviac hrdý?

V pamäti mi ostane návšteva svätého otca Františka v Košiciach. Túto udalosť som zaznamenal špeciálnym zlatým tušom z Prahy. Pápež však nebol nadšený. Predstavte si, pýtal sa, prečo sú všetky mená v kronike čierne, iba to jeho zlaté. Nevídanú skromnosť prejavil aj v podobe maličkého

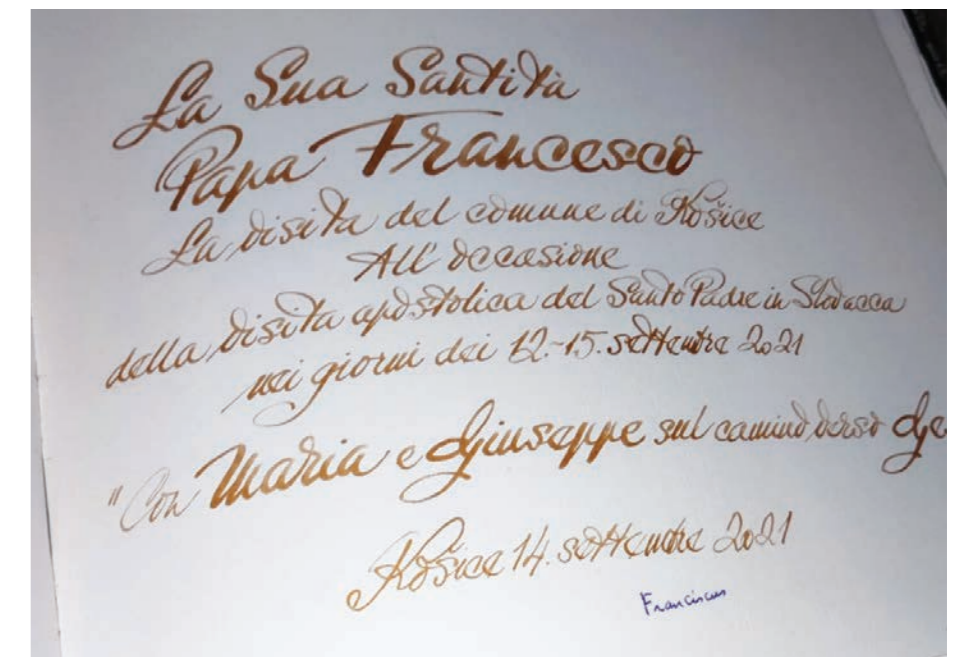
podpisu, ktoré na tej strane treba hľadať lupou. Písal som aj prezident-skú kroniku, keď Rudolf Schuster úradoval z Košíc, potom ma lanáril aj do Bratislavy. Povedal som si, opustím moje rodné Košice kvôli kronike? Nie, hoci som sa nemohol pozerať, ako sú mená štátnikov napísané guličkovým perom a farebnou fixkou.

Tento rozhovor sa odohráva na úrade, vy ste si hneď všimli vizitky úradníkov, je to už profesionálna deformácia?

Naposledy som sa už nemohol pozerať na kartotékové ceduľky u mojej všeobecnej lekárky, daroval som im nové, ručne vypísané. To sú veci, ktoré robia dojem. Teraz chodievam k internistovi, tak uvidíme (smiech). Som už dôchodca, mám čas a chuť robiť svet krajším aspoň takýmto spôsobom. Pri kaligrafii svoj boj prehráva aj umelá inteligencia. Diplomy cestujú s pretekármi domov, ukážu ich rodine, známym, zavesia na stenu. Tuš na papieri zanechá krásnu štruktúru a to je to kúzlo. Je to však mravenčia a vytrvalostná práca.

Čo pekné vás čaká v najbližšom období?

Venujem sa písaniu diplomov z florbalových, bedmintonových či atletických turnajov, vypisujem kroniky, ale teším sa na Vianoce. Čaká ma vypisovanie pohľadníc a od toho neupustím, to je už moja tradícia, s ktorou moji blízki rátajú.

Košická župa rozdáva vianočné darčeky všetkým regiónom

V tomto sviatočnom období, kedy všade zavládla vianočná atmosféra, nás o to viac teší šíriť radostné noviny do všetkých kútov Košického kraja. Abovčania, Spišiáci, Zemplínčania aj Gemerčania sa môžu tešiť z ukončených alebo prebiehajúcich projektov, ktoré prinesú radosť a prospech každému regiónu. Porekadlo hovorí – ako na Nový rok, tak po celý rok. A Košický samosprávny kraj sa bude snažiť byť štedrý voči obyvateľom všetkých svojich štyroch malebných regiónov aj počas nasledujúceho roka.

Nové šaty pre Turzovské kúpele

Košický samosprávny kraj postupne naplňa svoju víziu o oživení zašlej slávy Turzovských kúpeľov a dnes už

je aj známe, ako budú vyzerať. Vianočný darček, v podobe nových „šiat“, získajú z dielne architektonického štúdia Between z Bratislavy. Víťazný návrh plne rešpektuje historický ráz kúpeľov a nadväzuje na prírodné prostredie areálu. Skupina architektov už bola úspešná v architektonicko-urbanistickej-krajinárskej súťaže na obnovu Kúpeľov Sliač, či revitalizáciu Mlynského náhonu v Košiciach. Do dvojkoľovej medzinárodnej architektonicko-urbanistickej-krajinárskej súťaže sa zapojilo 10 renomovaných ateliérov, z ktorých tri postúpili do druhého kola. Na druhom mieste sa umiestnil projektový návrh od pražského Atelier 111 architekti s.r.o. a na treťom mieste DMArchitekti s.r.o. z Bratislavy. Medzinárodnú súťaž Košický kraj vyhlásil v marci tohto roka a bola ukončená v októbri. Cieľom župy je obnoviť areál Turzov-

ských kúpeľov a vytvoriť wellness-spa rezort, ktorý by primárne slúžil ako celoročné rekreačné stredisko. Prevádzka kúpeľov by mohla vytvoriť 40-45 priamych pracovných miest pre obyvateľov regiónu a ďalšie miesta formou dodávateľských služieb. Predpokladaný začiatok stavebných prác je naplánovaný na rok 2026.

Pohodlnejšie autobusy pre Zemplínčanov

Darček, v podobe nových autobusov a zrekonštruovanej autobusovej stanice, dostali obyvatelia Dolného Zemplína. Župa, v rámci presadzovania zelených riešení, sa snaží motivovať obyvateľov, aby stále viac využívali hromadnú dopravu a postupne presadli z áut do autobusov. Spoločnosť ARRIVA a Košický samosprávny kraj vo Veľkých Kapušanoch odovzdali cestujúcim do užívania zrekonštruovaný prestupný terminál autobusovej stanice. Ten zahŕňa aj úschovňu bicyklov s nábíjacou stanicou pre elektrobicykle, nové nízkopodlažné autobusy, výstavbu tepelného čer-

padla na vykurovanie objektu stanice a tiež nové technické riešenia, ktoré umožnia plné zapojenie všetkých autobusov spoločnosti ARRIVA do integrovaného dopravného systému Východ. Obnovený prestupný terminál vo Veľkých Kapušanoch predstavuje prvú etapu revitalizácie autobusovej stanice. V rámci nej bolo zrekonštruovaných osem nástupísk, vybudovaný bezbariérový prístup pre cestujúcich, lavičky, vymenené osvetlenie, modernizovaný kamerový systém a inštalované digitálne informačné tabule. Vybudovaný bol tiež nový rampový systém, obratisko autobusov a kruhový objazd a parkovisko pre cestujúcich. V interiéri autobusovej stanice, ktorý sa bude rekonštruovať v druhej etape projektu, pribudli už teraz informačné tabule do čakárne pre cestujúcich, audio systém na hlásenie oznamov a wifi. Rekonštrukcia a modernizácia je súčasťou balíka investícií podporených z eurofondov v celkovej výške takmer 14 mil. eur

Zrekonštruovaná cesta od Abova až po Ukrajinu

Košický samosprávny kraj má tento rok za sebou množstvo náročných rekonštrukcií ciest a mostov. Aktuálne ukončil najrozsiahlejšiu rekonštrukciu uplynulej stavebnej sezóny, a to dôležitú dopravnú spojnicu Košice - Veľké Kapušany - hranica Ukraji-

ny, ktorá pretína tri okresy kraja, o celkovej dĺžke 74,6 km. Rekonštrukcia cesty sa týkala cesty II/552, ktorá začala v okrese Košice - okolie pred obcou Nižná Hutka a prechádza cez Bohdanovce, Rákoš, Slanec, až po Slanské Nové Mesto. V okrese Trebišov pretína obce od Zemplínskej Teplice cez Egreš, Čelovce, Nižný Žipov, Stanča, Zemplínsky Branč do okresu Michalovce, kde spája Oborín s Veľkými Kapušanmi a končí až pri štátnej hranici s Ukrajinou. Význam tejto cesty zvyšuje fakt, že je prepojená s cestou I. triedy I/79 dôležitého medzinárodného významu, napojené sú na ňu tiež mimoriadne dôležité cesty II. triedy a ďalších 32 ciest tretej triedy. Rozsiahla rekonštrukcia v rámci etapy „Abov“ zahŕňala opravu úsekov ciest v celkovej dĺžke 3,6 km, osadenie meteostaníc v Nižnej Hutke a Slanci, merač rýchlosti v intraviláne obce Slanec, opravu dvoch mostov

M210 cez Torysu pri obci Nižná Hutka a M5144 cez potok Tisaňov pred obcou Bohdanovce a úpravu autobusových zastávok. Celková investícia predstavuje sumu 4,2 mil. eur. V rámci druhej etapy „Dolný Zemplín“ bola zrekonštruovaná cesta II/552 v úsekoch Zemplínska Teplica, Egreš, Čelovce, Nižný Žipov, Stanča, Zemplínsky Branč, Brehov, Oborín a Veľké Raškovce v celkovej dĺžke 10,1 km, úprava autobusových zastávok a osadenie meteostaníc v Stanči a Brehove. Obe tieto etapy rozsiahlej rekonštrukcie boli financované z prostriedkov Európskej únie IROP. Investícia predstavuje sumu 6,36 mil. eur.

Nová jedáleň pre žiakov z Gemera

V týchto dňoch sa už intenzívne pracuje na darčeku pre rožňavských študentov v podobe nového školského stravovacieho zariadenia Obchodnej akadémie, Akademia Hronca 8 v Rožňave. Služiť bude žiakom troch rožňavských stredných škôl – okrem spomínanej obchodnej akadémie aj žiakom Strednej zdravotníckej školy v Rožňave a žiakom Gymnázia P. J. Šafárika v Rožňave. Aktuálne využívajú na stravovanie školskú jedáleň v budove bývalého seminára, ktorá patrí Rímskokatolíckej cirkvi, Biskupstvo Rožňava. Myšlienka postaviť novú jedáleň pre obchodnú akadémiu nie je nová, už v roku 2010 vypracovala škola projekt na jej výstavbu. V minulosti sa však nenašli zdroje na realizovanie projektu. Výstavba stravovacieho zariadenia za 2,3 milióna patrí medzi najväčšie tohtoročné investície Košickej župy v oblasti školstva. Stavebné práce sa začali počas leta a výstavba by mala byť ukončená v júli budúceho roka.

Župa získala v rebríčku zodpovedných obstarávateľov najvyššie hodnotenie

Košický samosprávny kraj má na konte ďalší skvelý úspech. Župa získala v rebríčku zodpovedných obstarávateľov hodnotenie „A+ veľmi zodpovedný obstarávateľ“. Hodnotenie inicioval portál Transparex, ktorý sa zaoberá informačným systémom pre analýzu dát v oblasti verejného obstarávania. Spoločnosť má za sebou okrem iného aj zásadné hodnotenie, keď v spolupráci s Nadáciou Zastavme korupciu poukázala na predražené nákupy štátu počas pandémie. Z aktuálneho hodnotenia vyplynulo, že župa

za minulý rok realizovala verejné obstarávanie profesionálne, s dôrazom na vysokú hospodárnosť a zabezpečenie čestnej hospodárskej súťaže. Spoločnosť udelila ocenenia za transparentné obstarávanie spolu 236 verejným obstarávateľom z celkového počtu 4 440 hodnotených. Z analýzy vyplynulo napríklad to, že kraj realizuje zákazky rýchlejšie než je celkový priemer a vyhrávajú ich spoľahliví dodávatelia. Spomedzi ôsmich kritérií župa najlepšie obstála v hodnotení miery pochybení pri

verejnom obstarávaní, kde dosiahla 100 bodov. Plný počet dosiahla aj v kategórii reputačného rizika dodávateľov, čo odráža ich dôveryhodnosť. Transparex posudzoval napríklad aj hodnotenie hospodárskej súťaže s dôrazom na počet predložených ponúk, priemerné úspory vo verejnom obstarávaní, priemernú dĺžku procesu obstarávania či pochybenia v jeho procese, spoľahlivosť aj reputačné riziko obstarávateľa, koncentráciu i reputačné riziko dodávateľov.

Nadácia KSK pomáha už 222 deťom. Pridajte sa k nám!

Viete, ako sa spieva v tej pesničke: Každý deň budú vraj Vianoce. Nadácia Košického samosprávneho kraja to potvrdzuje. Župa prostredníctvom nej už tretí rok denne pomáha tým, ktorí to potrebujú najviac: deťom v zložitej životnej situácii.

Vďaka podpore krajskej nadácie si môže stále viac detí užívať radosť z krúžkov, vystúpení, zápasov alebo úspechov v škole. Zatiaľ čo na svojom začiatku v roku 2021 financovala záujmy 54 detí, dnes ich počet narástol na 222. Hradí športové tréningy, vzdelávanie na základných umeleckých školách, ale aj jazykové krúžky. Na ceste za medailovými úspechmi sprevádza i vodnú slalomárku Zuzku

Paňkovú, ktorá pochádza zo šiestich súrodencov. Vďaka Nadácii KSK má Zuzka na ceste za triumfmi menej prekážok a dotiahla to až na olympiádu v Paríži. Pomáha tiež niekoľkonásobnému zlatému plavcovi Michalovi Hajducsekovi či šesťnásobnej majsterke Slovenska v kickboxe Samire Pasztirákovej, ktorá vyrastá len s otcom. Medzi top talentmi s podporou župnej nadácie je i Ella Görcsösová,

majsterka Slovenska v snowboardingu aj wakeboardingu. Či už deti z Košického kraja stoja na stupni víťazov, alebo im šport prináša do života radosť aj bez medailí, Nadácia KSK stojí pri nich. Poznáte také, ktoré by tiež ocenilo našu pomoc? Urobte dobrý skutok a dajte nám vedieť na www.nadaciaksk.sk.

Ak máte chuť podporiť deti prostredníctvom Nadácie KSK, pošlite ľubovoľný príspevok na číslo účtu **SK49 0900 0000 0051 7080 1401**.

Upečte si spolu perec, symbol súdržnosti rodiny

Reťaz okolo stola či stolovanie z jednej misy. Symboly jednoty rodiny, ktoré patria k slovenským Vianociam od pradávna. Jedným takým je i perec. Pôvodne svadobný koláč z Gemera, ktorý si našiel svoje miesto aj na štedrovečernom stole. Jeho sladká chuť má symbolizovať hojnosť a prepletené vrkoče zase súdržnosť rodiny, ktorá bola v tom čase nevyhnutná pre udržanie hospodárstva. Nemusíte sa trocháriť, napečte perec a podelte sa aj s tými, ktorí nemajú to šťastie, aby trávil sviatky s najbližšími.

Postup:

Do nádoby na miesenie vlejeme 500 ml vlažného mlieka, droždie, cukor a hrst múky. Zľahka premiešame a necháme postáť na teplom mieste, kým droždie začne pracovať. Pridáme vajcia, zvyšné mlieko, soľ, tuk, dosypeme múku a začneme miesiť. Vymiesime hladké, takmer polotekutú cesto. Pridáme namočené a odkvapkané hrozienka, zľahka zamiešame. Necháme kysnúť na teplom mieste min. 30 minút. Potom cesto rozdelíme na tri

Perec z Rakovníce

2 kg polohrubej múky
2 ks droždie
1 liter mlieka
400 g cukru
150 g bravčovej masti (oleja)
20 g soli
250 g hrozienok
3 vajcia
vlažná voda podľa potreby (cca 500 ml)

rovnaké časti a vygúľame bochníky. Potrieme olejom a necháme kysnúť aspoň 20 minút. Následne bochníky roztrháme na pramene a zapletieme vrkoč. Vložíme do formy, potrieme vajčekom a opäť necháme kysnúť aspoň 20 minút. Po nakysnutí koláč znova potrieme vajčekom a vložíme do rúry. Pečieme pri teplote 200 stupňov 15 minút a potom ďalších 60 minút pri teplote 170 stupňov.

Za recept ďakujeme Gemerskému osvetovému stredisku v Rožňave.

Erikova vata ulahodí chuti, drevené diela zase duši!

Rozdáva sladké a zaujme aj pohľadom. Erik Trela (38) zo Somotora v okrese Trebišov má dva netradičné koníčky. V lete sa venuje najmä výrobe cukrovej vaty, počas chladnejšieho počasia strúžli výrobky z dreva. A nie hocijaké – úžasné betlehemy. „**K vate a sladkostiam som sa dostal ešte ako dieťa, lebo môj dedko sa tomu venoval a takisto otec. Prakticky som pritom vyrástol a dnes ma už bežne volajú na rôzne jarmoky a trhy. Keďže tieto akcie sú najmä cez víkendy, o prácu mám postarané celé leto,**“ spomenul tento Zemplín-

čan. Chute sú vraj rôzne. Policajti napríklad chceli mať zelenú vatu, čo bola jablková príchuť. „**Niektoré obce majú v erbe žltú farbu, vtedy je vata banánová, modrá je černicová a klasická ružová je čerešňová,**“ povedal Trela, ktorému však učarovalo aj drevo. A práve v zime mal aj dosť času, aby sa zdokonalil v rezbárčine, ktorému sa venuje už asi sedem rokov aj profesionálne. Považuje to za pracovný relax, ktorému sa teší aj jeho dcérka. Viac však rôznym interaktívnym hrám priamo z dreva, pričom ľudového umelca zdobia aj pohybu-

júce sa postavy tancujúcej rodinky. Hýbu sa okolo vlastnej osi, dopredu i dozadu. Je to vďaka mechanizmu a pohyblivým rukám, čo umožňuje, aby sa s bábikami dalo tancovať. Aj túto drevenú atrakciu však ozvlášťňuje typicky „trellovsky“ - atmosféru domiešava vypúšťaním vône sladkej pochúťky cukrovej vaty... Do exteriéru používa tvrdé drevo ako dub, jaseň a agát, ale aj červený smrek. V interiéri je lepšia lípa. „**Nepočítal som to, ale sú to desiatky a už určite aj vyše stovky rôznych diel rôznej veľkosti. V jednom betleheme je 8-10 sôch a vyrobil som ich už neúrekom... Sú nielen v mojom okolí od Čiernej nad Tisou, Veľkých Trakán, Bielu, Kráľovského Chlmca, Pribeníka, Borše, či Svätej Márie, ale aj v susednom Maďarsku. Najvyšším dielom je socha patróna vinárov svätého Urbana vo Veľkej Trni, ktorá meria až sedem metrov,**“ dodal Trela. Pokým jeho cukrová vata ulahodí chuti, rezbárske umenie zase duši!

Župa bude v roku 2024 hospodáriť s rozpočtom vyše 348 miliónov eur

Najviac peňazí z krajskej kasy pôjde už tradične na vzdelávanie, a to takmer 50 percent.

A máme to zrátané! V budúcom roku bude v župnej kase približne 348 443 000 eur. Na bežné výdavky pôjde viac ako 269 miliónov eur, na kapitálové výdavky vyše 41 miliónov eur. Návrh rozpočtu pre rok 2024 odsúhlasilo Zastupiteľstvo KSK na svojom zasadnutí 8. decembra. „**Župa dá opäť najviac peňazí do školstva. Vzdelávanie vnímate ako prioritu - je základným pilierom, na ktorom stojí ekonomika, otvára dvere k lepším pracovným príležitostiam a rozvoju Košického kraja. Preto sme pre školstvo vyčlenili vyše 153 miliónov eur, čo je takmer polovica budúcoročného župného rozpočtu,**“ povedal košický župan Rastislav Trnka. Viac ako 40 mil. eur vyčlenila župa pre sociálne služby, približne 20 mil. eur poputuje na kultúru. Do ciest, mostov a cyklotrás pôjde vyše 30 mil. eur a ďalších 33 mil. eur garantuje rozpočet na zabezpečenie prímestskej autobusovej dopravy v Košickom kraji. Investície na rozvoj kraja budú v 96 percentách predstavovať finančné prostriedky z

Európskej únie, štátneho rozpočtu a úverových zdrojov, ďalšie 4 percentá tvoria vlastné príjmy KSK. Celkový návrh rozpočtu je vyrovnaný. Kraj má v pláne modernizáciu odborných učební na viacerých stredných školách vo všetkých regiónoch kraja. Investovať chce aj do Technologického centra a výstavby stredoškolského kampusu v Košiciach-Šaci, prípravy budúceho Tokajského inštitútu vo Viničkách a tiež do vybudovania moderných priestorov SOŠ techniky a služieb v Spišskej Novej Vsi, ktorá zriadi v Krompachoch tréningové centrum pre vzdelávanie a rekvalifikáciu dlhodobo nezamestnaných v kraji. Nezabúdame ani na šport - rozpočet ráta napríklad s výstavbou bežeckej dráhy na Gymnázium v Gelnici, rekonštrukciou atletického oválu na Obchodnej akadémii v Rožňave či rekonštrukciami športových areálov na Gymnázium v Trebišove a Gymnázium L. Štúra v Michalovciach. Medzi top projekty v kultúre bude v roku 2024 patriť realizácia modernej expozície

v Kúrii Zuzana, o ktorú sa postará Múzeum Spiša v Spišskej Novej Vsi. So žiadosťou o externé zdroje boli podané i ďalšie projekty. V prípade, že tieto žiadosti budú úspešné, v pláne je rekonštrukcia koniarne v Zemplínskom múzeu v Michalovciach, revitalizácia čeladníka a parku v Múzeu a Kultúrnom centre južného Zemplína v Trebišove, ako aj rekonštrukcia Miklušovej väznice pri Východoslovenskom múzeu Košice. V sociálnej oblasti stoja za zmienku rekonštrukcie, ktoré realizuje kraj v zariadeniach sociálnych služieb DSS-Idea Prakovce, Lidwina-DSS Strážske, Jasanima-DSS s cieľom zvýšenia energetickej efektívnosti. Časť finančných prostriedkov vyčlenil Košický samosprávny kraj na zelené projekty. V budúcom roku ráta napríklad aj s monitoringom kvality ovzdušia v okolí cementárne Turňa nad Bodvou. Analýza znečistenia ukáže, ako ekologická záťaž vplyva na pôdny ekosystém a potravinový reťazec v blízkosti výrobných prevádzok.

Priority poslancov KSK

Aké sú vaše ciele v aktuálnom volebnom období? Čo by ste chceli presadiť z pozície poslanca KSK?

Lucia Gurbaľová

Kresťanskodemokratické hnutie

Ako viceprimátorka Košíc som pochopila, aká dôležitá je spolupráca medzi Košicami a Košickým samosprávnym krajom. Žiadny projekt sa bez nej nezaobíde a videla som, že táto spolupráca škrípe. To ma motivovalo kandidovať za krajskú poslankyňu, aby som tú spoluprácu pomohla rozvíjať, zintenzívniť a posúvať. Myslím si, že sa to darí, pretože ako viceprimátorka Košíc mám v meste Košice na starosti školstvo

a sociálnu oblasť a práve v týchto oblastiach nachádzame s Košickou župou veľké prepojenia. Čo sa týka kvality výchovno-vzdelávacieho procesu na školách a poskytovaných sociálnych služieb, alebo všetkých projektov, budem veľmi rada, ak nielen Košičania, ale aj obyvatelia celého Košického kraja pocítia v tejto oblasti posun.

Marián Hojstrič

nezávislý kandidát

Ako predseda Zdravotnej komisie, mapujem, identifikujem a riešim najmä oblasť zdravotníctva, ktoré ovplyvňuje množstvo rozpracovaných, ale komplexne nedoriešených tém z minulosti. Mojimi prioritami je preto zabezpečenie lepšej dostupnosti a kvality ambulantnej a ústavnej zdravotnej starostlivosti pre občanov v regióne kraja tak, aby sa pacient v každej lokalite kraja dokázal v systéme ľahšie

zorientovať, dostať sa včas k svojmu lekárovi, absolvovať indikovaný zákrok, potrebné vyšetrenie. Budem aktívne participovať na vypracovaní nového strategického dokumentu krajskej zdravotnej politiky a podporím spoluprácu so vzdelávacími inštitúciami ako aj programy orientované na príchod mladých lekárov do praxe.

Martin Hrunka

Nezávislý kandidát

V tomto volebnom období chcem nadviazať na kúpu Sobraneckých kúpeľov do vlastníctva župy aktívnym prístupom k tejto problematike a správnym harmonogramom na realizáciu oživenia prevádzky kúpeľov. Za dôležitú prioritu tiež pokladám podporu kultúrno-spoločenského života v celom regióne, pokračovanie opráv ciest v okrese Sobrance, udržiavanie kondície a stability stredného školstva a tiež

podporu zvyšovania záujmu o duálne vzdelávanie a usutočnenie plánovaného projektu transformácie telocvične SOŠOaS v Sobranciach na športovú halu, ktorá je v okrese žiaduca. Začať sa zaoberať aj postupným presunom správy majetku cesty Choňkovce - Baškovce do vlastníctva KSK a následnej investície do nej.

Tipy, ako vychodiť vianočnú kapustnicu

Azda každému z nás počas vianočného obdobia prospeje zaslúžený oddych, ku ktorému neodmysliteľne patria aj chutné sviatočné dobroty. Kto by už mal leňošenia dostatok a cítil by potrebu dobrej dávky zdravého pohybu, stačí mu vykročiť z domu. Košický kraj ponúka množstvo pútavých atrakcií, miest a zážitkov aj počas zimného obdobia.

Ekologická rozhľadňa na Spiši

Počas jesene pribudol na východe skutočný unikát, aký nemá na Slovensku obdoby. Nová 35 metrová vyhliadková veža Green Point nad obcou Kluknava ponúka úžasný výhľad na scenériu Spiša. Vďaka podpore Košického samosprávneho kraja sa podarilo postaviť rozhľadňu, ktorá sa odlišuje nielen svojím unikátnym

Wellness pod hviezdami

architektonickým dizajnom od jej autora Igora Cziela, ale tiež schopnosťou vlastnej výroby elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov, vrátane veterného a slnečného zdroja. Táto inovatívna technológia, ktorá ešte na Slovensku nebola použitá, zabezpečuje energetickú sebestačnosť veže, čo zahŕňa jej osvetlenie a bezplatné nabíjanie mobilných zariadení a elektrobicyklov pre návštevníkov. Nachádza sa 1,5 hodiny pešo od obce Kluknava. Po dobrej turistike a prekonaní 145 schodov sa vám pri troške šťastia za ideálneho počasia naskytne úžasný výhľad na vrchy ako Kloptaň, Dvoriská, Sľubica, Krompašský vrch, Slovinskú a Bielu skalú a Kráľovu hoľu.

Wellness pod hviezdami

Nie je nič lepšie, ako sa počas zimy poriadne zahriať a vychutnať si relax v lone krásnej prírody. Vďaka podpore Košickej župy máte túto možnosť už aj na Zemplíne, konkrétne na Vinianskom jazere. Projekt Wellness pod hviezdami pomohol zariadeniu Hotel Vinnay rozšíriť služby o vonkajší wellness areál, ktorý zahŕňa vonkajšiu panoramatickú fínsku saunu, vínnu-bio saunu, oddychovú zónu s vonkajším posedením a ležadlami, vonkajšiu vírivú kaďu "pod hviezdami" s hydromasážou a tematický pocitový chodník. Všetky prvky sú navrhnuté tak, aby ponúkali nezabudnuteľné zážitky spojené s prírodou a históriou regiónu. Vonkajší wellness je otvorený nielen pre hostí hotela, ale pre všetkých návštevníkov.

Hudba a život Meko Žbirku

Počas sviatočného obdobia si môžete prísť zaspomínať na najväčšie hity a život slovenského hudobného velikána Meko Žbirku. Práve jemu je vo Východoslovenskom múzeu v Košiciach venovaná výstava pod názvom Miro Žbirka - Roky a dni, na ktorej sa podieľala aj jeho manželka Kateřina Žbirková. Návštevníci si tu môžu prejsť audiovizuálnym tunelom, zahrať si na Žbirkových klávesoch a okrem originálnych ocenení a

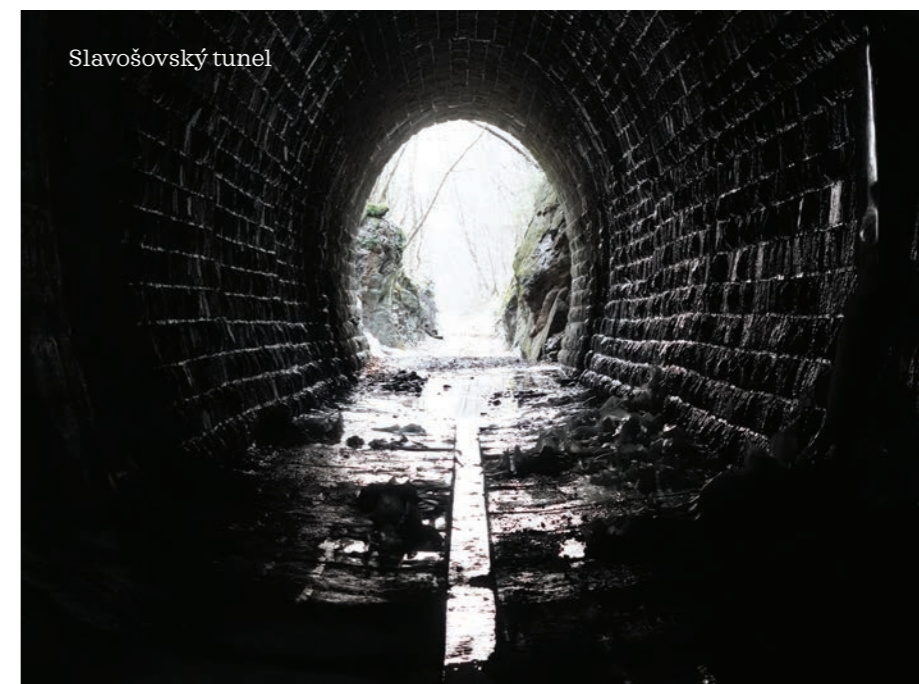
Výstava Miro Žbirka - Roky a dni

kultových záberov hudobníka môžu vidieť aj doteraz nezverejnené ukážky zo súkromného archívu či šatníka hudobnej hviezdy.

Dobrodružstvo v tuneli

Ak máte chuť počas Vianoc zažiť dobrodružstvo, adrenalín a turistiku v jednom, potom sa vyberte na Gemer. Nad obcou Slavošovce v Rožňavskom okrese si môžete vyskúšať prechod cez Tunel pod Homôlkou, tiež známy

ako Slavošovský tunel. Tento 2400 metrov dlhý nedokončený tunel na nedostavanej železničnej trati z Revúcej do Slavošoviec ponúka neopakovateľnú atmosféru, kde môžete zažiť úplnú tmu. Tunel je dostupný celoročne aj vďaka pomoci Košického samosprávneho kraja, ktorý poskytol dotáciu pre občianske združenie Tunel pod Homôlkou na rekonštrukciu vstupného dreveného portálu. Prechod cez tento slovenský unikát je tak pre všetkých odvážlivcov bezpečný a dostupný počas celého roka a akéhokoľvek počasia.

Slavošovský tunel

Sviatky v kultúre

Umenie v kraji nespí ani počas sviatkov. Nechajte sa zlákať a televíziu vymeňte za javisko či výstavu. Želáme vám všetko dobré, nech vaše kroky v novom roku povedú priamo za kultúrou. Je z čoho vyberať.

29. 12. 2023, 17:00 Silvestrovský orloj spred vážnice

Naladte sa spolu s Východoslovenským múzeom v Košiciach na oslavy príchodu nového roka. Tešiť sa môžete na príbehy z

Miklušovej väznice, ale aj na netradičnú silvestrovskú nočnú prehliadku väznice.

31. 12. 2023 Zemplín v srdci

Silvestrovská vernisáž Zemplínskeho múzea v Michalovciach predstaví krásu regiónu na plátnach umelcov, pre ktorých boli ľudia aj krajina regiónu Zemplína dokonalou inšpiráciou.

Január v divadlách

V januári sa oplatí sadnúť si do lôžky žup-

ných divadiel, ponúkajú zaujímavé inscenácie. Kontrasty svetov a prekračovanie hraníc približia umelci Spišského divadla v novej inscenácii Šeptuchy. Komedialná hra Povala zas pobaví každého návštevníka Divadla Thália Színház. Náročnú, no o to prínosnejšiu tému spracovali v Divadle Romathan v dramatickom spracovaní hry Spomienka - Le pheribe.

Viac informácií nájdete na webových stránkach a sociálnych sieťach kultúrnych organizácií Košického samosprávneho kraja.

Súťaž s tajničkou

Milí lúštitelia, správnu odpoveď z tajničky nám pošlite e-mailom na tajnicka@vucke.sk do **31. 1. 2024**. Vyhrať môžete minireproduktor, textilnú tašku, sklenenú fľašku a zápisník. Účastníci prihlásením sa do súťaže a splnením podmienok dávajú KSK svoj súhlas so spracovaním osobných údajov, ktorými sú poskytnuté identifikačné údaje účastníka súťaže (meno, priezvisko, e-mail, adresa trvalého pobytu, telefónne číslo). Tieto osobné údaje budú spracované výlučne na účely realizácie súťaže a odovzdania výhry. Výhercovia z predchádzajúceho čísla: **Gabzdylová Blanka, Monika Ozimaničová**.

Grécky ostrov Kefalónia je najväčší ostrov v Iónskom mori. Medzi turistické atrakcie patria pláž Myrty, (tajnička 3 a 4) aj hlavné mesto Argostoli. Klenotom ostrova je (tajnička 1 a 2). Jej ľahákom je podzemné jazero, ktoré osvetľujú lúče cez otvor, ktorý vznikol prepadnutím časti stropu. Prúdi sem morská voda z opačnej strany ostrova spolu s presakujúcou dažďovou vodou.

Autor: Juraj Mitošinka	elektronická pošta	dôchodok (zastar.)	Alena (dom.)	značka titánu	prihovoril sa niekomu	Pomôcky: ANA, Ei, Erato, doína, dyn	nakrúti	urobilo nemým	osviežu- júci nápoj z hroznové- ho muštu		mužské meno	1. časť tajničky	dať niečomu správny tvar
múza ľúbostnej poézie						fáza Mesiac cicala				ujec			
2. časť tajničky										darovaná vec MPZ Turecka			
skratka tlačovej agentúry Turecka				plačivo (hud.) Leopoldína (dom.)									
skratka pre iteretur			polovica priemeru (geom.) niekde								značka kilovoltu rumunská pieseň		
súvisiaca s lako- vaním										staršia jednotka sily temná			
Pomôcky: salol, oak, DSL, NSU, kľag, lesto	opracúval kameň na zrnitý povrch	rímske číslo 551 3. časť tajničky				semitský boh očierňuje, osočuje	číslo 551		Antónia (dom.) poľná tráva				
požilo ako potravu							vysmial niekoho korisť						
pomoc (hovor.)					citovosť hlasu sovy japonský šerm			vz. nitridu tantalu telací žalúdok			ľahko, sviežo (hud.)		vyrubil clo
značka nemeckých auto- mobilov				dávalo kolky zn. prvku nobélium									
skratka okultného krváciana			nerobí po vôli (expr.) dym (bás.)								MPZ Ekvádora odovzdal		
uskutočňo- val nejakú činnosť										programo- vací jazyk EČV Revúcej			
Anna (dom.)				4. časť tajničky									
súlrad (kniž.)				dub, po anglicky				salicylan fenylatý					